

På grund af den tertiære lufttilførsel er røgledepladen fastmonteret på bagsiden af ovnen.

Ildfast materiale

Ildfaste vermiculiteplader er med til at sikre en høj forbrændingstemperatur og kan nemt holde til den temperatur, der kan opnås i ovnen. De kan gå i stykker, hvis de bliver ramt kraftigt med et stykke brænde eller andet. Revner i vermiculitepladerne har ingen betydning for ovnens funktion, så længe de sidder på plads.

Keramiske pakninger

Med tiden kan pakningen i døren blive slidt og bør, for at undgå løbsk forbrænding, udskiftes. Brug Morsø pakningssæt.

Bemærk: Normale sliddele er ikke omfattet af Morsøs udvidede garantiordning.

Vedligeholdelsessortiment (Reservedele, Glasrens, Maling, Pakningssæt m.m.) findes hos Deres Morsø forhandler.

3.3 Rensning af ovn

Specielt over røgledepladen vil der, som følge af trækket i skorstenen og efter en fejning, komme et aske- og sodlag. Asken vil have en isolerende virkning, hvilket kan fremskynde gennembrænding af røgledepladen, da den ikke kan komme af med varmen.

Normal rensning udføres gennem ovndøren. Renseklappen forrest i røgledepladen kan fjernes og lette adgangen til rensning i røgekammeret over røgledepladen. I dag skal skorstensfejeren, udover fejning af skorsten og rensning af røgrør, sørge for tømning af sod i ovnen.

Antallet af årlige fejninger/rensning af ovn vurderes af skorstensfejeren efter samråd med Dem.

Aske

Som tidligere beskrevet bør der være 1-2 cm isolerende askelag i bunden af brandkammeret, for at opnå en høj forbrændingstemperatur. Når askelaget er for tykt, trækkes rystestangen ud, og asken kan falde ned i skuffen.

Tøm skuffen før den er helt fyldt, så asken ikke isolerer omkring risten, da det kan fremskynde en gennembrænding.

Asken må i de fleste tilfælde bortskaffes med dagrenovationen. Da der kan ligge gløder gemt i askeskuffen i flere døgn, kan det være nødvendigt at opbevare asken i en beholder af ubrændbart materiale, inden asken hældes i affaldssækken.

Aske fra en brændeovn kan ikke gavne haven som gødning. Hvis der har været afbrændt farvelagte brochurer, malet eller imprægneret træ og lignende i ovnen, må asken ikke hældes ud på jorden, da den kan indeholde tungmetaller.

morsø

By appointment to the Royal Danish Court

Opstillings- og betjeningsvejledning Morsø 9000 Indsatsovn

Design Knud Holscher

Til lykke med Deres nye Morsø ovn. Morsø, som er den største udbyder på det danske marked, har siden 1853 fremstillet brændeovne af den højeste kvalitet. Hvis De blot følger omstående instruktioner, er vi sikre på, at De også vil få nytte og glæde af Deres nye ovn i mange år.

Ekstra tilbehør

Til Morsø ovnene tilbydes et omfattende tilbehørsprogram, der kan lette den daglige betjening og vedligeholdelse af Deres Morsø ovn.

INDHOLD

1.0	Opstilling af Deres morsø ovn	Side nr
1.1	Bygningsreglement	3
1.2	Skorstensfejer	3
1.3	Ovnens placering/Afstandskrav	3
1.4	Skorstenen	3
1.5	Montering af 9000 indsatsovnen	4
2.0	Fyringsteknik	
2.1	Fyring med træ	7
2.2	Optænding og fyringsintervaller	8
2.3	Andre brændselsformer	9
2.4	Trækforhold	10
3.0	Vedligeholdelse af ovn, rør og skorsten	
3.1	Udvendig vedligeholdelse	11
3.2	Indvendig vedligeholdelse	11
3.3	Rensning af ovn	12

3.0 Vedligeholdelse af ovn, rør og skorsten

3.1. Udvendig vedligeholdelse

Ovnens overflade er malet med en varmebestandig senotherm maling. Den holder sig pænest, hvis den blot støvsuges med et blødt mundstykke eller aftørres med en tør fnugfri klud.

Den malede overflade kan med tiden, ved for kraftig fyring, få et gråligt skær; men ovnen kan let opfriskes med en morsø spraymaling, der kan købes hos Deres lokale forhandler.

3.2 Indvendig vedligeholdelse

Glas

Ved korrekt fyring med træ afsættes der ingen, eller kun lidt sod, på det keramiske glas. Er der under optændingen sket soddannelse på glasset, vil soden brænde væk, når der fyres normalt i ovnen. Bliver glasset sodet grundigt til ved fejlbetjening, kan det let fjernes med f.eks. Morsø Glasrens. Ønsker De at rense glasset, skal det gøres med døren ca. halvt åben. I toppen på hver side af døren er der monteret et skydebeslag. Begge hænder skal benyttes, idet den relativt tunge dør skal støttes mens skyderen i højre og venstre side løftes og løsnes samtidig. Når den støbte dør er løsnet fra de øverste beslag, lader man den roligt „vippe ud“ mod stop, og der er nu fri adgang til rengøring af glasset. Glasset skal være koldt, når denne rengøring finder sted. Ved genmontering af døren skal man være sikker på, at skyderen i begge sider er trykket helt i bund og beslagene låst inden ovnen igen tages i brug. Man skal undgå at fylde ovnen med så lange stykker brænde, at det presser på glasset, når lågen lukkes.

Årsager til sodet glas:

- For vådt brænde.
- For store stykker brænde/ukløvet træ.
- For lav forbrændingstemperatur.
- For meget luft gennem bundrist.

Indvendige støbejernsdele/sliddele

Rysterist og røgledepladerne er dele, som er i direkte berøring med ild og glødende brændsel. De vil derfor være særlig udsat for gennembrænding. Ved korrekt brug vil disse dele holde i mange år. Ved for kraftig fyring vil gennembrændingen selvfølgelig fremskyndes. De nævnte dele kan udskiftes. Hvis røgledepladen beskadiges og ikke skiftes i tide, vil toppladen herefter være udsat for så høj temperatur, at den kan tage skade.

Årsager til for hurtig slitage af indvendig dele

- For kraftig fyring For meget luft gennem bundrist
Brug af for meget tørt træ (møbelaffaldstræ).
- For meget sod ovenpå røgledepladen (se. afs. Rensning) .
- For meget aske i skuffen (se afs. Aske).

Brændværdier

Brændsel	Brændeværdi	Gasholdigt	Gasfattig
Træ	4500	*	
Brunkulsbriketter	5000	*	
Træbriketter	4700	*	
Energikoks	7800		*
Kul	7000	*	
Koks	6800		*

De angivne tal er ca. tal.

2.4 Trækforhold

Hvis der kommer røg ud af ovnen, når fyrdøren åbnes, skyldes det dårligt skorstenstræk. Der kræves, for denne ovntype, et skorstenstræk på mindst 1,5 mm VS for at afgive tilfredsstillende forbrænding og forhindre røgudslip.

Er De i tvivl, kan De eventuelt lade Deres skorstensfejer måle trækket i skorstenen.

Trækforhold

Skorstenens træk skabes på grund af forskellen mellem den høje temperatur i skorstenen og den koldere udetemperatur. Skorstenens længde og isolering, vind og vejrforhold er også afgørende for, at man kan opnå det rette undertryk, så trækket skabes.

Nedsat træk fremkommer når:

- temperaturforskellen er for lille. Eksempelvis ved for dårlig isoleret skorsten. Hvis skorstenen er kold, kan det inden optænding hjælpe at antænde (afblusse) en sammenkrøllet avis i skorstenens rensedør.
- Udetemperaturen er for høj. Eksempelvis om sommeren.
- Det er vindstille. Skorstenen ikke har den rette højde, så den er i læ af tagflade og høje træer. I disse tilfælde er der også størst risiko for røgnedslag.
- Der kommer falsk luft ind i skorstenen. Eksempelvis gennem manglende fuger eller utætheder ved renseløbet eller røgrør.
- Der er utætte ubenyttede ildsteder tilsluttet skorstenen.
- Røgrør og skorsten er tilstoppet af sod p.g.a. manglende rensning.
- Huset er for tæt (se afsnittet: Frisklufttilførsel).

Godt træk fremkommer når:

- Temperaturforskellen i skorstenen og udenfor er stor. Altså ved fyring, når behovet er størst.
- Det er klart i vejret og der er en god vind.
- Skorstenen har den rette højde. Min. 4 meter over ovnen og fri af tagryg.

1.0 Opstilling af Deres Morsø Ovn

1.1 Bygningsreglement

Der skal ikke søges om tilladelse til opsætning af pejs eller brændeovn i sommerhuse, énfamiliehuse, dobbelthuse, rækkehuse o.l.

Man skal være opmærksom på bygningsreglementets bestemmelser om opstilling af ovne, tilslutning til en skorsten samt opstilling af skorstene. Spørg evt. skorstensfejeren til råds. Det er dog Dem selv, Deres tekniske rådgiver eller håndværker, der er ansvarlig for at bestemmelserne overholdes.

I de følgende afsnit inddrages de væsentligste punkter fra Småhusereglementet i relation til opstilling af Deres Morsø ovn.

1.2 Skorstensfejer

Det kan, som nævnt, være klogt at rådføre sig med den lokale skorstensfejer inden montering af ovnen. Under alle omstændigheder skal skorstensfejeren underrettes, når brændeovnen er monteret. Skorstensfejeren foretager et check af installationen, og der aftales fejningsterminer. Hvis skorstenen ikke har været i brug i nogen tid, bør den undersøges for revnedannelser, fuglereder m.v., inden den igen tages i brug.

1.3 Ovnens placering/Afstandskrav

Til væg

Kun når ovnen placeres op ad brændbart materiale, stilles der krav til afstand. Deres nye ovn skal efter småhusreglementets krav placeres min. 500 mm fra brandbart materiale.

På gulvet

Sker monteringen over brændbart gulv skal et ikke brændbart underlag dække gulvet under ovnen og være mindst 30 cm foran fyrdøren, og mindst 15 cm til hver side af fyrdøren.

Min. afstand fra brandbart gulv til underside af ovn er 200 mm.

Møbleringsafstand

Afstand til brændbart materiale og møbleringsafstand foran ovnen er 1200 mm.

1.4 Skorstenen

Ovnen kan tilsluttes en skorsten, hvortil der i forvejen er tilsluttet et andet lukket ildsted (eks. oliefyrrør eller anden brændeovn).

Tilsluttes to eller flere ildsteder i modstående sider af samme skorsten, skal tilslutningerne være forsat dvs., der skal være en højde forskel mellem dem på mindst 25 cm.

Bemærk: Brændeovnen må aldrig tilsluttes en skorsten, hvor et gasfyrrør er tilsluttet.

En moderne effektiv ovn stiller større krav til Deres skorsten. Lad derfor skorstensfejeren vurdere skorstenen.

Det anbefales at skorstenens lysning er mindst 175 cm² (150 mm i diameter) og helst ikke større. En for stor skorstenslysning bevirker, at der bruges for meget energi på at få opvarmet skorstenen til et acceptabelt træk. Er der tale om en muret skorsten med større lysning, anbefales det at isætte en isolerende skorstensforing med den rigtige diameter. Herved opnås et forøget træk og tillige en bedre fyringsøkonomi.

Småhusreglementet stiller ikke krav om nogen bestemt skorstenshøjde, men den skal være så høj, at trækforholdene er i orden og røgen ikke generer. Som hovedregel er trækforholdene tilfredsstillende, når skorstenen er 4 meter over ovnen og rager mindst 80 cm over tagrygningen, når skorstenen går midt gennem tagryggen, faldende til samme højde som tagrygningen, når den står ved en af husets ydervægge. Se afsnittet Trækforhold.

Skorsten og røgrør skal forsynes med renselemme. Størrelsen på renselemme i skorsten skal mindst svare til skorstenens lysningsareal.

Skorstenen skal være tilgængelig for udvendigt eftersyn, og der skal være mulighed for adgang til renselemme og til skorstenen, hvis den skal renses fra toppen.

1.5 Montering af 9000 indsatsovn

Indsatsovnen er fra fabrikken forberedt til montering af røgrøret ovenud.

Indsatsovnen kan enten indbygges i en eksisterende åben pejs eller placeres i en muråbning, der opbygges til formålet. Monteringsanvisningen kan anvendes i begge tilfælde.

Der findes utallige individuelle udførelser af pejseåbninger og rørføringer til skorsten. Følgende er derfor en principiel monteringsvejledning.

- 1) Eksisterende røgspjæld i skorsten fjernes eller låses i åben stilling.
- 2) Efter udpakning fjernes pladekassen omhyggeligt fra det støbte brændkammer med den fast monterede pladeomramning. Det er nemmere at tilpasse og placere pladekassen korrekt uden det relativt tunge støbejernsbrændkammer. Pladekassen trækkes bagud, mens det støbte brændkammer bliver stående på træemballagen, så omramningen ikke bukkes eller skamferes. Det anbefales, at være mindst to til dette arbejde.
- 3) Det er vigtigt, at der er nogle millimeter luft mellem pladekassen og det omgivende murværk, da varmeudvidelsen af ovn og pladekasse ellers kan forårsage revnedannelse i murværket.
- 4) Pladekassen skal rettes op med underlagsmateriale, så bunden bliver vandret. Bemærk, at kassen skal frem foran murværket. Kassen fastgøres i forhold til pejsens bund evt. med 2-4 skruer og placeres så indersiden af ombukket følger murens yderside. (se skitse).
- 5) Det kan være en fordel at isolere omkring pladekassen med 25-50 mm Rockwool eller lignende varmebestandigt isoleringsmateriale.
- 6) Forbindelsen mellem indsatsen og skorstenen udføres med et \varnothing 155 mm rør, som fastgøres i røgrørsstudsene med de medfølgende selvskærende skruer (forboring \varnothing 3,00 mm) og tættes med den medfølgende tætningsnor. Det er her vigtigt at der er så meget plads (min. 3-5 mm luft) at den støbte røgtud og røgrør kan udvide sig under opvarmningen.

Ønsker De at fyre svagere,

gøres dette ved at påfylde mindre mængde træ og tilføre en mindre luftmængde. Men husk det vigtigste er at vedligeholde glødelaget.

Svag varme fås når træet er afblusset, hvilket vil sige, at der ikke er flammer fra træet, fordi det er omdannet til glødende trækul. Først på dette tidspunkt kan der skrues helt ned for lufttilførslen. Hvis der så forinden er dannet et godt glødelag oven på et tilstrækkeligt lag aske, kan ovnen holde sig varm meget længe.

Når mere varme ønskes, samles gløderne foran i ovnen, og nogle små optændingspinde lægges ovenpå. Når optændingspindene er antændt og igen har dannet et pænt glødelag, lægges brænde ovenpå, svarende til den tidligere beskrevne optændingsmåde.

Rysteristen/primærluften skal ved træforbrænding være i lukket tilstand, dvs. at rystestangen er skubbet helt ind. Under dårlige trækforhold kan lidt luft gennem risten lette optændingen, men bemærk at denne lufttilførsel kan være årsag til en smule soddannelse på sten og glasset.

Reglen for varmeregulering siger:

LIDT VARME - LIDT TRÆ - LIDT LUFT
MEGET VARME - MEGET TRÆ - MEGET LUFT

Ved natoverfyring omgås man varmereglen ved at lægge meget træ i ovnen og tilføre lidt luft. I denne periode udnyttes træets brændeværdi ikke optimalt, og man opnår kun at svine miljøet til. Benyt i stedet energikoks, kul eller briketter.

Ved fyring om sommeren, når forbruget er lille, bliver forbrændingen dårlig. Ovnen varmer for meget, man skruer ned og der bliver større risiko for soddannelse i ovn, røgrør og skorsten.

2.3 Andre brændselsformer

Deres nye Morsø ovn er konstrueret til fyring med træ, men kan selvfølgelig også fyre med andre typer brændsel, afhængig af hvordan og hvor meget De vil anvende ovnen.

Brunkul- og træbriketter er velegnet som supplerende brændsel. De er lette at optænde og ideelle til natoverfyring, da de er langtidsglødende.

Energikoks/petrokoks//Unikoks/Futurex er velegnet til fyring natten over. Man skal sikre sig, at svovlindholdet ikke er for højt (max.1,3%), da det kan nedsætte ovnens levetid.

Når man fyrer med Energikoks eller beslægtede produkter, må man påregne en større slitage på riste og øvrige sliddele end ved eksempelvis træfyring. Brændeværdien er ca. dobbelt så stor som for træ. Optænding kan ske oven på trægløder eller flammer. Efter kort tids forløb gløder koksene, og der kan påfyres mere brændsel. Herefter justeres primærluften ned, så det ønskede varmebehov opnås.

Kul er en gasholdig brændsel, som kræver tilførsel af større mængder forbrændingsluft, og man bør kun fyre med kul i mindre mængder ad gangen.

Optænding er på samme måde som ved træ. Brug aviser eller optændingsblokke samt småpinde og tilfør rigeligt luft i starten.

Ved fyring med energikoks og kul kan De med fordel anvende Morsø kulindsats, der samler brændslet over risten.

Sammenligning træfyring og olie:

Træart (vandindhold på 20%)	Antal rummeter pr. 1000 l. olie
Eg	7,0
Bøg	7,0
Ask	7,2
Ær	7,5
Birk	8,0
Elm	8,9
Rødgran	10,4
Ædelgran	10,9

2.2 Optænding og fyringsintervaller

Under optænding er der behov for en stor luftmængde. Startes der op med en helt kold ovn, kan man med fordel lade døren stå på klem de første minutter og åbne den sekundære lufttilførsel på max. Rysteristen skal ved træfyring være i lukket tilstand, dvs. at rystemstangen/primærhåndtaget er skubbet helt ind. Under dårlige trækforhold kan lidt primær luft gennem risten lette optændingen; men bemærk at denne lufttilførsel kan være årsag til en midlertidig tilsodning af såvel sten som glas.

For at opbygge et isolerende askelag i bunden af ovnen, bør De ved første optænding afbrænde 1-2 kg tørt pinebrænde. Behold herefter altid 1-2 cm aske i bunden af brændkammeret.

1. Glødelaget dannes hurtigt ved optænding med 2-4 optændingstabletter eller 7-10 sammenkrøllede avissider under ca. 1-2 kg tørt pinebrænde.
2. Der åbnes helt for sekundærluften, der betjenes med grebet placeret øverst på fronten..
3. Efter antænding af papiret/sprittabletterne lukkes døren en smule, så der er et passende træk.
4. Når man kan se (efter 5-10 min.), at skorstenen er så varm, at der er træk igennem den, lukkes døren helt. Hvis alle forudsætninger er opfyldt, vil der efter yderligere ca. 15-20 min. være dannet et pænt glødelag i brændkammeret.
5. Normal påfyring bør ske, mens der endnu er gløder tilbage. Fordel gløderne i bunden, dog flest foran i ovnen.
6. Der lægges 3 stykker brænde à ca. 0,8 kg og ca. 33 cm lange ind over gløderne i ét lag med en afstand på ca. 1 cm mellem træstykkerne.
7. Når sekundærluften er åbnet på max. og døren lukkes, vil den friske træmængde være antændt på et par minutter.
8. Herefter justeres sekundærluften ned til den ønskede position, og den optimale forbrænding vil fortsætte til grundglød.
9. En ny portion træ kan påfyres på samme måde som angivet i pkt. 5.

7) Mellem røgrøret og den murede skorsten tættes med ildfast mørtel eller hård batts. En varmeudvidelse af røgrøret kan forårsage revnedannelse i den ildfaste mørtel. Det anbefales derfor at bruge en murbøsning og tætningsenor.

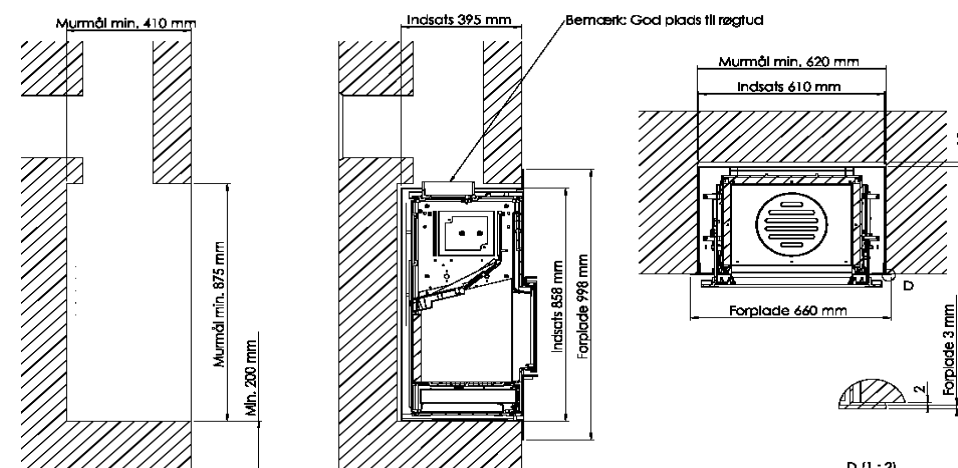
8) Hvis der ikke i forvejen er en renselem som vist på skitserne, kan det være en fordel at montere en. Herved gøres monteringen af røgrøret lettere; men i nogle tilfælde kan det være et krav fra skorstensfejeren.

9) Når kassen er korrekt placeret, løftes støbejernsindsatsen på plads og skubbes ind mod et stop i bunden af pladekassen. Bemærk at døren skal være lukket, når den skubbes ind i pladekassen. Hermed er fronten af ovnen i niveau med ydersiden af omramningen. Røgstudsens der er monteret røgrøret trækkes ned på plads og spændes sammen med støbejernskammeret med de medfølgende skruer. Fastspændingen af røgstudsens sker inde fra brændkammeret gennem ovnens dør. Skubbes støbejernsindsatsen ved en fejlmontering for langt ind i pladekassen kan døren ikke åbnes.

Evt. overgang fra lodret til vandret røgrør kan med fordel monteres med en varmebestandigt bøjning eller flexrør for at undgå tab af skorstenstræk.

Røgrør under 1 m skal udføres af mindst 0,95 mm stålplade eller lignende.

Røgrør over 1 m skal udføres af mindst 2 mm stålplade eller lignende.

Vær opmærksom på!

Rensningsmuligheder. Tal med skorstensfejeren.

Undgå flere bøjninger end nødvendigt og begræns røgrørslængden, da trækforholdene ellers nedsættes.

Der gælder særlige afstande for skorstene ved stråtag.

Ovnen bør tildækkes ved opstilling, således overfladen ikke beskadiges ved f.eks. afsyring af murværk.

Frisklufttilførsel

En brændeovn kræver en del luft til forbrændingen. Dette bevirker, at brændeovnsfyring er med til at give et sundt indeklima i et hus. Hvis huset er meget tæt, og især hvis der er emhætte eller ventilationsanlæg i huset, kan det være nødvendigt at anbringe en friskluftsventil i det rum, hvor brændeovnen er opstillet. I modsat fald vil skorstenstrækket blive for svagt, hvilket kan medføre at ovnen ikke vil brænde ordentligt, og der kan komme røg ud af ovnen når fyrdøren åbnes.

2.0 Fyringsteknik/Brugen af Deres ovn

Deres ovn er konstrueret med lufttilførsel 3 steder. En primær lufttilførsel hvor luften passerer gennem rysteristen. Rysteristen og den primære lufttilførsel, der er koblet sammen, betjenes med håndtaget til højre for askedøren ved at trække det ud, når primærluft skal tilføres.

En forvarmet sekundær lufttilførsel, der med stor hastighed tilføres forbrændingen over glasset og betjenes ved hjælp af grebet i midten øverst på fronten. Sekundærluften tilføres, når grebet skydes til højre og lukkes når grebet skydes til venstre.

Til betjening af dør og luftregulering, er der med ovnen leveret et løst universalhåndtag, der tjener som "kold hånd". Ved placering i hullet øverst på døren kan den let hæves og sænkes. Samme håndtag kan placeres i et hul på grebet til primærluften til højre for askedøren og i bunden af grebet til sekundærluften, når ovnen er varm.

En tredje tilførsel er en konstant forvarmet lufttilførsel uden reguleringsmulighed, der tilføres forbrændingen lige over bålet, og sørger for at brænde de sidste gasser af, som træet afgiver under opvarmningen.

FØR DE FYRER LØS:

De første optændinger skal være svage, således at ovnen kan hærdes, inden der fyres kraftigere. Malingen kan i hærdfasen udvikle røg og afgive en smule lugt under den første optænding, hvilket er ganske normalt.

Indstilling af lufttilførsel, optændingsmetode og fyringsintervaller er afhængig af skorstenstræk, vind- og vejrforhold, varmebehov, brændsel m.m. Derfor kan der gå tid, inden De kender ovnens korrekte funktion under de givne forhold.

Selv om der kan fyres med næsten alle former for træ i Deres Morsø ovn, bør man ikke fyre med vådt eller ulagret træ. Træ bør under tag lagres mindst 1 år og helst 2 år med fri adgang for vind. Træ skal kløves hurtigst muligt efter fældningen, hvis det skal tørre hurtigt.

Brug aldrig drivtømmer, da det som regel er meget saltholdigt, og ødelægger dermed både ovnen og skorsten. Imprægneret og malet træ samt spånplader udsender giftig røg og dampe og må derfor heller ikke anvendes som brænde.

Brændestykker med en diameter større end 10 cm bør altid kløves.

Brændestykkerne må ikke være længere, end de kan ligge plant over glødelaget med luft til begge ender. Den bedste udnyttelse opnås med brændestykker placeret parallelt med døren med en vægt på ca. 0,8 kg.

Maximal brændelængde på langs i ovnen er 36-38 cm.

2.1. Fyring med træ

Træfyring er den billigste opvarmningsform, også når De skal købe træet i skoven. Der er min. 50% at spare i forhold til fyring med olie i centralvarmeanlæg, men også i forhold til el- og gasopvarmning er der god økonomi i fyring med træ. Hvor meget der spares, afhænger selvfølgelig af dagspriser, hvilke træ der anvendes o.s.v.